ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी –४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

बीड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक –६७/२०२५-२०२६   मंगळवार, दिनांक – १८.११.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १२ ते १८ नोव्हेंबर २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १९ ते २३ नोव्हेंबर २०२५, साठी हवामान अंदाज)				
१२/११	१३/११	१४/११	१५/११	१६/११	१७/११	१८/११	दिनांक	१९/११	२०/११	२१/११	२२/११	२३/११
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	२८.०	३०.०	३१.०	३२.०	३२.०
							किमान तापमान (अं .सें)	१०.०	१२.०	१३.०	१३.०	१५.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
							सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	६३	६२	६३	६५	७४
							दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	२३	२०	२२	२४	३१
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	७	७	७	८	८
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	पूर्व-ईशान्य	पूर्व	पूर्व	पूर्व	पूर्व

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसा र बीड जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवस हवामान स्वच्छ व कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. दिनांक १८ नोव्हेंबर रोजी बीड जिल्हयात तूरळक ठिकाणी थंडीची लाट राहण्याची शक्यता आहे. बीड जिल्हयात पुढील चोविस तासात कमाल व किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर पुढील चार दिवसात किमान तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक २१ ते २७ नोव्हेंबर, २०२५दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग वाढलेलाआहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता पिकास, फळबागेत, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
कापूस	वेचणी / साठवणूक	वेचणीस तयार असलेल्या कापूस पिकात वेचणी करून घ्यावी. वेचणी केलेला कापूस साठवणूकीपूर्वी उन्हात वाळवून साठवणूक करावी जेणेकरून कापसाची प्रत खालावणार नाही.
तुर	फुलधारणा ते शेंग धारणा	तुर पिकात शेंगा पोखरणाऱ्या अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५ % निंबोळी अर्काची किंवा क्विनॉलफॉस २५% २० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फुलोरा व शेंगा धरण्याच्या अवस्थेत असलेल्या तूर पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास पिकास आवश्यकतेनूसार हलके पाणी द्यावे.
रब्बी ज्वारी	रोप अवस्था / वाढीची	रब्बी ज्वारी पिकात पेरणी नंतर १५ ते २० दिवसांनी पहिली कोळपणी करावी. लवकर पेरणी केलेल्या रब्बी ज्वारी पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी.
रब्बी सूर्यफुल	रोप अवस्था	रब्बी सूर्यफुल पिकाची पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास पहिली कोळपणी करावी.
गहू	पेरणीची वेळ/ खतमात्रा/ बियाणे प्रमाण	बागायती गहू उशीरा पेरणी १५ डिसेंबर पर्यंत करता येते. उशीरा पेरणीसाठी १२५ ते १५० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. गव्हाची पेरणी करतांना १५४ किलो १०:२६:२६ + युरिया ५४ किलो किंवा ८७ किलो डायअमोनियम फॉस्फेट + युरिया ५३ किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश किंवा ८७ किलो युरिया + सिंगल सुपर फॉस्फेट २५० किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश प्रति हेक्टरी खतमात्रा द्यावी. राहिलेले अर्धे नत्र ८७ किलो यूरिया प्रति हेक्टरी पेरणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी द्यावे.
केळी	वाढीची	केळी बागेचे थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी बागेस पहाटे मोकाट पध्दतीने पाणी द्यावे. किमान तापमानात झालेल्या घटीमूळे केळी बागेत घड निसवले असल्यास केळीचे गुच्छ सच्छिद्र पॉलिथीन पिशव्याने झाकून (घडांना सर्कटींग करावी). खोडाभोवती किंवा बागेत सेंद्रिय पदार्थांचे आच्छादन करावे.
आंबा	फुलधारणा	आंबा फळबागेत चांगला मोहोर लागण्यासाठी बागेस पाणी देऊ नये. आंबा बागेत माल फार्मेशनचा प्रादूर्भाव होऊ नये म्हणून एनएए ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. आंबा बागेत फुलधारणा व्यवस्थित होण्यासाठी ००:५२:३४ विद्राव्य खताची १५ ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	वाढीची	द्राक्ष बागेत जिब्रलिक ॲसिड २० पीपीएमची फवारणी करावी.
सिताफळ	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सिताफळांची काढणी करून सूरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	पुर्नलागवडीसाठी तयार असलेल्या (टोमॅटो, कांदा, कोबी इत्यादी) भाजीपाला पिकांची पुर्नलागवड करावी तसेच गाजर, मेथी, पालक इत्यादी पिकांची लागवड करावी. पुर्नलागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. मिरची पिकावर सध्या फुलकिडींचा प्रादूर्भाव दिसून येत आहे याच्या व्यवस्थापनासाठी ॲसिटामिप्रिड २० % एस.पी. १०० ग्रॅम किंवा सायअँन्ट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओ.डी. ६०० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एस. जी. २०० ग्रॅम प्रति हेक्टर फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. नवीन लागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास खतमात्रा देण्यात यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलार्डीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	-------	बदललेल्या ऋतूमानानूसार व हवामान बदलानूसार दूध उत्पादनावरील पशूधन आणि अन्य प्राण्याच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, त्यासाठी थंडीपासून/थंड तापमानापासून/थंड वाऱ्यापासून पशुधनाचे संरक्षणासाठी खिडकी व दरवाज्यांना गोण्याचे पडदे लावावेत. पशुधनाला थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी गोठ्याच्या बसण्याच्या ठिकाणी काड/पेंढा/मॅट वापरून जमिनीतील थंडावा कमी करावा. दिवसा सूर्य प्रकाशात सहवास लाभणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्याचबरोबर आहारात ओला व सूका चारा (कमीत कमी ३० %) संतूलित प्रमाणात द्यावा.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठपरभणी ,

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

हिंगोली जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ६७/२०२५-२०२६ मंगळवार, दिनांक – १८.११.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १२ ते १८ नोव्हेंबर २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १९ ते २३ नोव्हेंबर २०२५, साठी हवामान अंदाज)				
१२/११	१३/११	१४/११	१५/११	१६/११	१७/११	१८/११	दिनांक	१९/११	२०/११	२१/११	२२/११	२३/११
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	२८.०	३०.०	३१.०	३१.०	३२.०
							किमान तापमान (अं .सें)	९.०	११.०	१३.०	१३.०	१४.०
							स. ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
							दु.					
							सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	६४	६५	६५	६५	७०
							दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	४६	४७	४८	५०	५४
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	७	३	४	६	६
							स. वाऱ्याची दिशा	ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य
							दु.					

हवामान सारांश / चेतावनी :
प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार हिंगोली जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवस हवामान स्वच्छ व कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. दिनांक १८ नोव्हेंबर रोजी हिंगोली जिल्हयात तूरळक ठिकाणी थंडीची लाट राहण्याची शक्यता आहे. हिंगोली जिल्हयात पुढील चोविस तासात कमाल व किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर पुढील चार दिवसात किमान तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :
विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक २१ ते २७ नोव्हेंबर, २०२५दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.
सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग वाढलेलाआहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता पिकास, फळबागेत, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
कापूस	वेचणी / साठवणूक	वेचणीस तयार असलेल्या कापूस पिकात वेचणी करून घ्यावी. वेचणी केलेला कापूस साठवणूकीपूर्वी उन्हात वाळवून साठवणूक करावी जेणेकरून कापसाची प्रत खालावणार नाही.
तुर	फुलधारणा ते शेंग धारणा	तुर पिकात शेंगा पोखरणाऱ्या अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५ % निंबोळी अर्काची किंवा क्विनॉलफॉस २५% २० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फुलोरा व शेंगा धरण्याच्या अवस्थेत असलेल्या तूर पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास पिकास आवश्यकतेनूसार हलके पाणी द्यावे.
रब्बी ज्वारी	रोप अवस्था / वाढीची	रब्बी ज्वारी पिकात पेरणी नंतर १५ ते २० दिवसांनी पहिली कोळपणी करावी. लवकर पेरणी केलेल्या रब्बी ज्वारी पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी.
रब्बी सूर्यफुल	रोप अवस्था	रब्बी सूर्यफूल पिकाची पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास पहिली कोळपणी करावी.
गहू	पेरणीची वेळ/ खतमात्रा/ बियाणे प्रमाण	बागायती गहू उशीरा पेरणी १५ डिसेंबर पर्यंत करता येते. उशीरा पेरणीसाठी १२५ ते १५० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. गव्हाची पेरणी करतांना १५४ किलो १०:२६:२६ + युरिया ५४ किलो किंवा ८७ किलो डायअमोनियम फॉस्फेट + युरिया ५३ किलो + ६७ किलो म्युरट ऑफ पोटॅश किंवा ८७ किलो युरिया + सिंगल सुपर फॉस्फेट २५० किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश प्रति हेक्टरी खतमात्रा द्यावी. राहिलेले अर्धे नत्र ८७ किलो यूरिया प्रति हेक्टरी पेरणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी द्यावे.
केळी	वाढीची	केळी बागेचे थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी बागेस पहाटे मोकाट पध्दतीने पाणी द्यावे. किमान तापमानात झालेल्या घटीमूळे केळी बागेत घड निसवले असल्यास केळीचे गुच्छ सच्छिद्र पॉलिथीन पिशव्याने झाकून (घडांना सर्क्टींग करावी). खोडाभोवती किंवा बागेत सेंद्रिय पदार्थांचे आच्छादन करावे.
आंबा	फुलधारणा	आंबा फळबागेत चांगला मोहोर लागण्यासाठी बागेस पाणी देऊ नये. आंबा बागेत माल फार्मेशनचा प्रादुर्भाव होऊ नये म्हणून एनएए ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. आंबा बागेत फुलधारणा व्यवस्थित होण्यासाठी ००:५२:३४ विद्राव्य खताची १५ ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	वाढीची	द्राक्ष बागेत जिब्रलिक ॲसिड २० पीपीएमची फवारणी करावी.
सिताफळ	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सिताफळांची काढणी करून सूरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	पुर्नलागवडीसाठी तयार असलेल्या (टोमॅटो, कांदा, कोबी इत्यादी) भाजीपाला पिकांची पुर्नलागवड करावी तसेच गाजर, मेथी, पालक इत्यादी पिकांची लागवड करावी. पुर्नलागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. मिरची पिकावर सध्या फुलकिडींचा प्रादूर्भाव दिसून येत आहे याच्या व्यवस्थापनासाठी ॲसिटामिप्रिड २० % एस.पी. १०० ग्रॅम किंवा सायअँन्ट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओ.डी. ६०० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एस. जी. २०० ग्रॅम प्रति हेक्टर फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. नवीन लागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास खतमात्रा देण्यात यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलार्डीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	-------	बदललेल्या ऋतूमानानूसार व हवामान बदलानूसार दूध उत्पादनावरील पशुधन आणि अन्य प्राण्याच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, त्यासाठी थंडीपासून/थंड तापमानापासून/थंड वाऱ्यापासून पशुधनाचे संरक्षणासाठी खिडकी व दरवाज्यांना गोण्याचे पडदे लावावेत. पशुधनाला थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी गोठ्याच्या बसण्याच्या ठिकाणी काड/पेंढा/मॅट वापरून जमिनीतील थंडावा कमी करावा. दिवसा सूर्य प्रकाशात सहवास लाभणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्याचबरोबर आहारात ओला व सूका चारा (कमीत कमी ३०%) संतूलित प्रमाणात द्यावा.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

जालना जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ६७/२०२५-२०२६ मंगळवार, दिनांक – १८.११.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १२ ते १८ नोव्हेंबर २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १९ ते २३ नोव्हेंबर २०२५, साठी हवामान अंदाज)				
१२/११	१३/११	१४/११	१५/११	१६/११	१७/११	१८/११	दिनांक	१९/११	२०/११	२१/११	२२/११	२३/११
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	२९.०	३१.०	३१.०	३२.०	३२.०
							किमान तापमान (अं .सें)	१०.०	११.०	१२.०	१३.०	१४.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	६५	६६	६८	६९	७५
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	४६	४६	४७	४८	५१
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	६	४	५	६	७
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	पूर्व-ईशान्य	पूर्व	उत्तर	पूर्व	पूर्व-आग्नेय

हवामान सारांश / चेतावनी :
प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार जालना जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवस हवामान स्वच्छ व कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. दिनांक १८ नोव्हेंबर रोजी जालना जिल्हयात तूरळक ठिकाणी थंडीची लाट राहण्याची शक्यता आहे. जालना जिल्हयात पुढील चोविस तासात कमाल व किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर पुढील चार दिवसात किमान तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :
विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक २१ ते २७ नोव्हेंबर, २०२५दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.
सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग वाढलेलाआहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता पिकास, फळबागेत, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
कापूस	वेचणी / साठवणूक	वेचणीस तयार असलेल्या कापूस पिकात वेचणी करून घ्यावी. वेचणी केलेला कापूस साठवणूकीपूर्वी उन्हात वाळवून साठवणूक करावी जेणेकरून कापसाची प्रत खालावणार नाही.
तुर	फुलधारणा ते शेंग धारणा	तुर पिकात शेंगा पोखरणाऱ्या अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५ % निंबोळी अर्काची किंवा क्विनॉलफॉस २५% २० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फुलोरा व शेंगा धरण्याच्या अवस्थेत असलेल्या तूर पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास पिकास आवश्यकतेनूसार हलके पाणी द्यावे.
रब्बी ज्वारी	रोप अवस्था / वाढीची	रब्बी ज्वारी पिकात पेरणी नंतर १५ ते २० दिवसांनी पहिली कोळपणी करावी. लवकर पेरणी केलेल्या रब्बी ज्वारी पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी.
रब्बी सूर्यफुल	रोप अवस्था	रब्बी सूर्यफूल पिकाची पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास पहिली कोळपणी करावी.
गहू	पेरणीची वेळ/ खतमात्रा/ बियाणे प्रमाण	बागायती गहू उशीरा पेरणी १५ डिसेंबर पर्यंत करता येते. उशीरा पेरणीसाठी १२५ ते १५० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. गव्हाची पेरणी करतांना १५४ किलो १०:२६:२६ + युरिया ५४ किलो किंवा ८७ किलो डायअमोनियम फॉस्फेट + युरिया ५३ किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश किंवा ८७ किलो युरिया + सिंगल सुपर फॉस्फेट २५० किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश प्रति हेक्टरी खतमात्रा द्यावी. राहिलेले अर्धे नत्र ८७ किलो यूरिया प्रति हेक्टरी पेरणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी द्यावे.
केळी	वाढीची	केळी बागेचे थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी बागेस पहाटे मोकाट पध्दतीने पाणी द्यावे. किमान तापमानात झालेल्या घटीमूळे केळी बागेत घड निसवले असल्यास केळीचे गुच्छ सच्छिद्र पॉलिथीन पिशव्याने झाकून (घडांना सर्कींग करावी). खोडाभोवती किंवा बागेत सेंद्रिय पदार्थांचे आच्छादन करावे.
आंबा	फुलधारणा	आंबा फळबागेत चांगला मोहोर लागण्यासाठी बागेस पाणी देऊ नये. आंबा बागेत माल फार्मेशनचा प्रादुर्भाव होऊ नये म्हणून एनएए ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. आंबा बागेत फुलधारणा व्यवस्थित होण्यासाठी ००:५२:३४ विद्राव्य खताची १५ ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	वाढीची	द्राक्ष बागेत जिब्रलिक ॲसिड २० पीपीएमची फवारणी करावी.
सिताफळ	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सिताफळांची काढणी करून सूरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	पुर्नलागवडीसाठी तयार असलेल्या (टोमॅटो, कांदा, कोबी इत्यादी) भाजीपाला पिकांची पुर्नलागवड करावी तसेच गाजर, मेथी, पालक इत्यादी पिकांची लागवड करावी. पुर्नलागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. मिरची पिकावर सध्या फुलकिडींचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे याच्या व्यवस्थापनासाठी ॲसिटामिप्रिड २० % एस.पी. १०० ग्रॅम किंवा सायअँन्ट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओ.डी. ६०० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एस. जी. २०० ग्रॅम प्रति हेक्टर फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. नवीन लागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास खतमात्रा देण्यात यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलार्डीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	-------	बदललेल्या ऋतूमानानूसार व हवामान बदलानूसार दूध उत्पादनावरील पशूधन आणि अन्य प्राण्याच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, त्यासाठी थंडीपासून/थंड तापमानापासून/थंड वाऱ्यापासून पशुधनाचे संरक्षणासाठी खिडकी व दरवाज्यांना गोण्याचे पडदे लावावेत. पशुधनाला थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी गोठ्याच्या बसण्याच्या ठिकाणी काड/पेंढा/मॅट वापरून जमिनीतील थंडावा कमी करावा. दिवसा सूर्य प्रकाशात सहवास लाभणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्याचबरोबर आहारात ओला व सूका चारा (कमीत कमी ३०%) संतूलित प्रमाणात द्यावा.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२

ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

लातूर जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ६७/२०२५-२०२६ मंगळवार, दिनांक – १८.११.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १२ ते १८ नोव्हेंबर २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १९ ते २३ नोव्हेंबर २०२५, साठी हवामान अंदाज)				
१२/११	१३/११	१४/११	१५/११	१६/११	१७/११	१८/११	दिनांक	१९/११	२०/११	२१/११	२२/११	२३/११
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	२८.०	३०.०	३१.०	३२.०	३२.०
							किमान तापमान (अं .सें)	१०.०	१३.०	१४.०	१५.०	१६.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	अंशत: ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशत: ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	५६	५४	५८	६०	७२
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	४१	३८	४१	४५	५४
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	८	७	८	८	८
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व	पूर्व

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार लातूर जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवस हवामान स्वच्छ व कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. लातूर जिल्हयात पुढील चोविस तासात कमाल व किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर पुढील चार दिवसात किमान तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक २१ ते २७ नोव्हेंबर, २०२५दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग वाढलेलाआहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता पिकास, फळबागेत, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
कापूस	वेचणी / साठवणूक	वेचणीस तयार असलेल्या कापूस पिकात वेचणी करून घ्यावी. वेचणी केलेला कापूस साठवणूकीपूर्वी उन्हात वाळवून साठवणूक करावी जेणेकरून कापसाची प्रत खालावणार नाही.
तुर	फुलधारणा ते शेंग धारणा	तुर पिकात शेंगा पोखरणाऱ्या अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५ % निंबोळी अर्काची किंवा क्विनॉलफॉस २५% २० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फुलोरा व शेंगा धरण्याच्या अवस्थेत असलेल्या तूर पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास पिकास आवश्यकतेनूसार हलके पाणी द्यावे.
रब्बी ज्वारी	रोप अवस्था / वाढीची	रब्बी ज्वारी पिकात पेरणी नंतर १५ ते २० दिवसांनी पहिली कोळपणी करावी. लवकर पेरणी केलेल्या रब्बी ज्वारी पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी.
रब्बी सूर्यफुल	रोप अवस्था	रब्बी सूर्यफूल पिकाची पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास पहिली कोळपणी करावी.
गहू	पेरणीची वेळ/ खतमात्रा/ बियाणे प्रमाण	बागायती गहू उशीरा पेरणी १५ डिसेंबर पर्यंत करता येते. उशीरा पेरणीसाठी १२५ ते १५० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. गव्हाची पेरणी करतांना १५४ किलो १०:२६:२६ + युरिया ५४ किलो किंवा ८७ किलो डायअमोनियम फॉस्फेट + युरिया ५३ किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश किंवा ८७ किलो युरिया + सिंगल सुपर फॉस्फेट २५० किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश प्रति हेक्टरी खतमात्रा द्यावी. राहिलेले अर्धे नत्र ८७ किलो यूरिया प्रति हेक्टरी पेरणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी द्यावे.
केळी	वाढीची	केळी बागेचे थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी बागेस पहाटे मोकाट पध्दतीने पाणी द्यावे. किमान तापमानात झालेल्या घटीमूळे केळी बागेत घड निसवले असल्यास केळीचे गुच्छ सच्छिद्र पॉलिथीन पिशव्याने झाकून (घडांना सर्क्टींग करावी). खोडाभोवती किंवा बागेत सेंद्रिय पदार्थांचे आच्छादन करावे.
आंबा	फुलधारणा	आंबा फळबागेत चांगला मोहोर लागण्यासाठी बागेस पाणी देऊ नये. आंबा बागेत माल फार्मेशनचा प्रादूर्भाव होऊ नये म्हणून एनएए ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. आंबा बागेत फुलधारणा व्यवस्थित होण्यासाठी ००:५२:३४ विद्राव्य खताची १५ ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	वाढीची	द्राक्ष बागेत जिब्रलिक ॲसिड २० पीपीएमची फवारणी करावी.
सिताफळ	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सिताफळांची काढणी करून सूरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	पुर्नलागवडीसाठी तयार असलेल्या (टोमॅटो, कांदा, कोबी इत्यादी) भाजीपाला पिकांची पुर्नलागवड करावी तसेच गाजर, मेथी, पालक इत्यादी पिकांची लागवड करावी. पुर्नलागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. मिरची पिकावर सध्या फुलकिडींचा प्रादूर्भाव दिसून येत आहे याच्या व्यवस्थापनासाठी ॲसिटामिप्रिड २० % एस.पी. १०० ग्रॅम किंवा सायअँन्ट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओ.डी. ६०० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एस. जी. २०० ग्रॅम प्रति हेक्टर फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. नवीन लागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास खतमात्रा देण्यात यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलार्डीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	-------	बदललेल्या ऋतूमानानूसार व हवामान बदलानूसार दूध उत्पादनावरील पशूधन आणि अन्य प्राण्याच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, त्यासाठी थंडीपासून/थंड तापमानापासून/थंड वाऱ्यापासून पशुधनाचे संरक्षणासाठी खिडकी व दरवाज्यांना गोण्याचे पडदे लावावेत. पशुधनाला थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी गोठ्याच्या बसण्याच्या ठिकाणी काड/पेंढा/मॅट वापरून जमिनीतील थंडावा कमी करावा. दिवसा सूर्य प्रकाशात सहवास लाभणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्याचबरोबर आहारात ओला व सूका चारा (कमीत कमी ३०%) संतूलित प्रमाणात द्यावा.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२

ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

नांदेड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ६७/२०२५-२०२६ मंगळवार, दिनांक – १८.११.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १२ ते १८ नोव्हेंबर २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १९ ते २३ नोव्हेंबर २०२५, साठी हवामान अंदाज)				
१२/११	१३/११	१४/११	१५/११	१६/११	१७/११	१८/११	दिनांक	१९/११	२०/११	२१/११	२२/११	२३/११
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३१.०	३१.०	३३.०	३२.०	३३.०
							किमान तापमान (अं .सें)	१०.०	११.०	१२.०	१३.०	१४.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
							सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	६४	६४	६६	६७	७४
							दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	४६	४५	४७	५०	५४
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	५	२	३	३	४
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार नांदेड जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवस हवामान स्वच्छ व कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. नांदेड जिल्हयात पुढील चोविस तासात कमाल व किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर पुढील चार दिवसात किमान तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक २१ ते २७ नोव्हेंबर, २०२५दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग वाढलेलाआहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता पिकास, फळबागेत, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
कापूस	वेचणी / साठवणूक	वेचणीस तयार असलेल्या कापूस पिकात वेचणी करून घ्यावी. वेचणी केलेला कापूस साठवणूकीपूर्वी उन्हात वाळवून साठवणूक करावी जेणेकरून कापसाची प्रत खालावणार नाही.
तुर	फुलधारणा ते शेंग धारणा	तुर पिकात शेंगा पोखरणाऱ्या अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५ % निंबोळी अर्काची किंवा क्विनॉलफॉस २५ % २० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फुलोरा व शेंगा धरण्याच्या अवस्थेत असलेल्या तूर पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास पिकास आवश्यकतेनूसार हलके पाणी द्यावे.
रब्बी ज्वारी	रोप अवस्था / वाढीची	रब्बी ज्वारी पिकात पेरणी नंतर १५ ते २० दिवसांनी पहिली कोळपणी करावी. लवकर पेरणी केलेल्या रब्बी ज्वारी पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी.
रब्बी सूर्यफुल	रोप अवस्था	रब्बी सूर्यफूल पिकाची पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास पहिली कोळपणी करावी.
गहू	पेरणीची वेळ/ खतमात्रा/ बियाणे प्रमाण	बागायती गहू उशीरा पेरणी १५ डिसेंबर पर्यंत करता येते. उशीरा पेरणीसाठी १२५ ते १५० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. गव्हाची पेरणी करतांना १५४ किलो १०:२६:२६ + युरिया ५४ किलो किंवा ८७ किलो डायअमोनियम फॉस्फेट + युरिया ५३ किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश किंवा ८७ किलो युरिया + सिंगल सुपर फॉस्फेट २५० किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश प्रति हेक्टरी खतमात्रा द्यावी. राहिलेले अर्धे नत्र ८७ किलो यूरिया प्रति हेक्टरी पेरणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी द्यावे.
केळी	वाढीची	केळी बागेचे थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी बागेस पहाटे मोकाट पध्दतीने पाणी द्यावे. किमान तापमानात झालेल्या घटीमूळे केळी बागेत घड निसवले असल्यास केळीचे गुच्छ सच्छिद्र पॉलिथीन पिशव्याने झाकून (घडांना सकर्टींग करावी). खोडाभोवती किंवा बागेत सेंद्रिय पदार्थांचे आच्छादन करावे.
आंबा	फुलधारणा	आंबा फळबागेत चांगला मोहोर लागण्यासाठी बागेस पाणी देऊ नये. आंबा बागेत माल फार्मेशनचा प्रादूर्भाव होऊ नये म्हणून एनएए ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. आंबा बागेत फुलधारणा व्यवस्थित होण्यासाठी ००:५२:३४ विद्राव्य खताची १५ ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	वाढीची	द्राक्ष बागेत जिब्रलिक ॲसिड २० पीपीएमची फवारणी करावी.
सिताफळ	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सिताफळांची काढणी करून सूरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	पुर्नलागवडीसाठी तयार असलेल्या (टोमॅटो, कांदा, कोबी इत्यादी) भाजीपाला पिकांची पुर्नलागवड करावी तसेच गाजर, मेथी, पालक इत्यादी पिकांची लागवड करावी. पुर्नलागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. मिरची पिकावर सध्या फुलकिडींचा प्रादूर्भाव दिसून येत आहे याच्या व्यवस्थापनासाठी ॲसिटामिप्रिड २० % एस.पी. १०० ग्रॅम किंवा सायअॅन्ट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओ.डी. ६०० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एस. जी. २०० ग्रॅम प्रति हेक्टर फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. नवीन लागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास खतमात्रा देण्यात यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलार्डीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	-------	बदललेल्या ऋतूमानानूसार व हवामान बदलानूसार दूध उत्पादनावरील पशूधन आणि अन्य प्राण्याच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, त्यासाठी थंडीपासून/थंड तापमानापासून/थंड वाऱ्यापासून पशुधनाचे संरक्षणासाठी खिडकी व दरवाज्यांना गोण्याचे पडदे लावावेत. पशुधनाला थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी गोठ्याच्या बसण्याच्या ठिकाणी काड/पेंढा/मॅट वापरून जमिनीतील थंडावा कमी करावा. दिवसा सूर्य प्रकाशात सहवास लाभणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्याचबरोबर आहारात ओला व सूका चारा (कमीत कमी ३०%) संतूलित प्रमाणात द्यावा.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक

ग्रामीण कृषी मौसम सेवा

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२

ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

परभणी जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ६७/२०२५-२०२६ मंगळवार, दिनांक – १८.११.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक १२ ते १८ नोव्हेंबर २०२५)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक १९ ते २३ नोव्हेंबर २०२५, साठी हवामान अंदाज)				
१२/११	१३/११	१४/११	१५/११	१६/११	१७/११	१८/११	दिनांक		१९/११	२०/११	२१/११	२२/११	२३/११
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)		०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
३०.१	३०.०	२९.२	२९.०	२७.८	२७.२		कमाल तापमान (अं .सें)		२८.०	३०.०	३१.०	३१.०	३२.०
१०.८	१०.०	८.८	७.९	८.५	८.०	७.०	किमान तापमान (अं .सें)		१०.०	११.०	१३.०	१३.०	१४.०
स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स.	ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ		दु.						
८०	८६	८८	८३	८३	८५	८९	सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)		६४	६३	६५	६६	७१
२८	२२	४१	२४	२७	२५		दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)		४६	४५	४६	४८	५३
१.७	१.९	२.६	२.५	२.५	२.९	३.६	वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		५	४	४	५	५
पश्चिम	शांत	शांत	उत्तर	शांत	शांत	शांत	स.	वाऱ्याची दिशा	ईशान्य	पूर्व	पूर्व	पूर्व	पूर्व
उत्तर-वायव्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-आग्नेय	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य		दु.						
पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील					पाऊस (मिमी) ०१/०१/२०२५ पासुन आजपर्यंत				पाऊस (मिमी) ०१/०६/२०२५ पासुन आजपर्यंत				
०.०					१२७०.९				११५१.२				

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार परभणी जिल्हयात पुढील चार ते पाच दिवस हवामान स्वच्छ व कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. दिनांक १८ नोव्हेंबर रोजी परभणी जिल्हयात तूरळक ठिकाणी थंडीची लाट राहण्याची शक्यता आहे. परभणी जिल्हयात पुढील चोविस तासात कमाल व किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर पुढील चार दिवसात किमान तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक २१ ते २७ नोव्हेंबर, २०२५दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालूकानिहाय छायाचित्रानूसार मराठवाडयात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग वाढलेलाआहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता पिकास, फळबागेत, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
कापूस	वेचणी / साठवणूक	वेचणीस तयार असलेल्या कापूस पिकात वेचणी करून घ्यावी. वेचणी केलेला कापूस साठवणूकीपूर्वी उन्हात वाळवून साठवणूक करावी जेणेकरून कापसाची प्रत खालावणार नाही.
तुर	फुलधारणा ते शेंग धारणा	तुर पिकात शेंगा पोखरणाऱ्या अळीच्या व्यवस्थापनासाठी ५ % निंबोळी अर्काची किंवा क्विनॉलफॉस २५% २० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फुलोरा व शेंगा धरण्याच्या अवस्थेत असलेल्या तूर पिकास पाण्याचा ताण बसत असल्यास पिकास आवश्यकतेनूसार हलके पाणी द्यावे.
रब्बी ज्वारी	रोप अवस्था / वाढीची	रब्बी ज्वारी पिकात पेरणी नंतर १५ ते २० दिवसांनी पहिली कोळपणी करावी. लवकर पेरणी केलेल्या रब्बी ज्वारी पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी.
रब्बी सूर्यफुल	रोप अवस्था	रब्बी सूर्यफूल पिकाची पेरणी करून २० दिवस झाले असल्यास पहिली कोळपणी करावी.
गहू	पेरणीची वेळ/ खतमात्रा/ बियाणे प्रमाण	बागायती गहू उशीरा पेरणी १५ डिसेंबर पर्यंत करता येते. उशीरा पेरणीसाठी १२५ ते १५० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. गव्हाची पेरणी करतांना १५४ किलो १०:२६:२६ + युरिया ५४ किलो किंवा ८७ किलो डायअमोनियम फॉस्फेट + युरिया ५३ किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश किंवा ८७ किलो युरिया + सिंगल सुपर फॉस्फेट २५० किलो + ६७ किलो म्युरेट ऑफ पोटॅश प्रति हेक्टरी खतमात्रा द्यावी. राहिलेले अर्धे नत्र ८७ किलो यूरिया प्रति हेक्टरी पेरणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी द्यावे.
केळी	वाढीची	केळी बागेचे थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी बागेस पहाटे मोकाट पध्दतीने पाणी द्यावे. किमान तापमानात झालेल्या घटीमूळे केळी बागेत घड निसवले असल्यास केळीचे गुच्छ सच्छिद्र पॉलिथीन पिशव्याने झाकून (घडांना सर्कींग करावी). खोडाभोवती किंवा बागेत सेंद्रिय पदार्थांचे आच्छादन करावे.
आंबा	फुलधारणा	आंबा फळबागेत चांगला मोहोर लागण्यासाठी बागेस पाणी देऊ नये. आंबा बागेत माल फार्मेशनचा प्रादूर्भाव होऊ नये म्हणून एनएए ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. आंबा बागेत फुलधारणा व्यवस्थित होण्यासाठी ००:५२:३४ विद्राव्य खताची १५ ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	वाढीची	द्राक्ष बागेत जिब्रलिक ॲसिड २० पीपीएमची फवारणी करावी.
सिताफळ	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सिताफळांची काढणी करून सूरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	पुर्नलागवडीसाठी तयार असलेल्या (टोमॅटो, कांदा, कोबी इत्यादी) भाजीपाला पिकांची पुर्नलागवड करावी तसेच गाजर, मेथी, पालक इत्यादी पिकांची लागवड करावी. पुर्नलागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनूसार पाणी व्यवस्थापन करावे. मिरची पिकावर सध्या फुलकिडींचा प्रादूर्भाव दिसून येत आहे याच्या व्यवस्थापनासाठी ॲसिटामिप्रिड २० % एस.पी. १०० ग्रॅम किंवा सायअँन्ट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओ.डी. ६०० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एस. जी. २०० ग्रॅम प्रति हेक्टर फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची काढणी करून घ्यावी. नवीन लागवड केलेल्या भाजीपाला पिकास खतमात्रा देण्यात यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलार्डीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
पशुधन व्यवस्थापन	-------	बदललेल्या ऋतूमानानूसार व हवामान बदलानूसार दूध उत्पादनावरील पशूधन आणि अन्य प्राण्यांच्या व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रीत करणे गरजेचे आहे, त्यासाठी थंडीपासून/थंड तापमानापासून/थंड वाऱ्यापासून पशुधनाचे संरक्षणासाठी खिडकी व दरवाज्यांना गोण्याचे पडदे लावावेत. पशुधनाला थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी गोठ्याच्या बसण्याच्या ठिकाणी काड/पेंढा/मॅट वापरून जमिनीतील थंडावा कमी करावा. दिवसा सूर्य प्रकाशात सहवास लाभणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्याचबरोबर आहारात ओला व सूका चारा (कमीत कमी ३०%) संतूलित प्रमाणात द्यावा.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक

ग्रामीण कृषी मौसम सेवा

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी